

- [Головна](#)
- [Про портал](#)
- [Про проект](#)
- [Учасники проекту](#)
- [Контакти](#)

МЕЛЬНИЦЕ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ОРКЕСТР НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

27.03.2019 | Автор: [library](#) | Категорія: [Мистецькі колективи](#) | [Виконавці](#)

[джерело](#)

У 1950-х рр. в селищі Мельниця-Подільська Тернопільської області було створено український оркестр народних інструментів. Організатор і керівник — [Василь Зуляк](#).

Мельнице-Подільський український оркестр народних інструментів було створено на базі ансамблю цимбалістів (до 25 осіб), організованому у 1948 р. Згодом до складу ансамблю були введені сопілки, ліра, басоля, скрипки, бугай, решето, великий барабан з тарілкою, луска, коза (дуда).

У такому складі колектив виступив на Республіканському огляді художньої самодіяльності у 1951 р. Він виконав “Колгоспну польку” А. Новикова, український народний танець “Волох”, супроводжував виступ Мельнице-Подільського хору.

З учасників оркестру також було створено ансамбль троїстих музик (скрипка, цимбали і басоля), який виконав на огляді молдовську народну пісню “Дойну” і старовинний козачок. Хоча оркестрові групи колективу були ще недостатньо укомплектовані, але його звучання відзначалося національним

колеритом.

У тому ж 1951 р. було створено ансамбль сопілкарів, до якого входили сопілки-прими перші – чотири, другі – шість, сопілки-секунди перші – чотири, другі – шість, треті – вісім, сопілки-тенор – шість. Інструменти виготовив народний майстер Г. Каськун за конструкцією В. Зуляка.

Згодом до ансамблю сопілкарів увійшли також дві трембіти. У ньому налічувалося 34–38 виконавців. До репертуару колективу входили українські народні пісні:

- “Ой вербо, вербо”,
- “Ой, дівчино, шумить гай”,
- російська народна пісня “Меж крутых бережков”,
- “Ходит ветер у ворот” М. Глінки
- та ін.

У 1954 р. ансамбль був учасником Республіканського огляду художньої самодіяльності й отримав схвальні відгуки громадськості і фахівців. Створення при Мельнице-Подільському будинку культури ансамблю цимбалістів та ансамблю сопілкарів наштовхнуло В. Зуляка на думку організувати великий український оркестр народних інструментів.

У складі оркестру, організованого у 1957 р., налічувалося 50 виконавців. Учасниками колективу були музиканти-аматори: робітники, колгоспники, службовці, учні середньої школи. До інструментального складу оркестру входили:

- сопілки – десять (перші – дві, другі – три, треті – три, басові – дві);
- кларнети – два (перший, другий);

- трембіти – дві (перша, друга);
- луска – одна;
- коза (дуда) – дві;
- скрипки – п'ять (перші – три, другі – дві);
- ліри – дві (перша, друга);
- басолі – дві;
- контрабас – один;
- бандури – п'ять;
- цимбали – п'ятнадцять (перші – п'ять, другі – три, треті – два, альт – три, бас – два);
- решето і трикутник – один;
- бугай – один.

[джерело](#)

У 1957 р. таким складом Мельнице-Подільський оркестр успішно виступав на Республіканському фестивалі молоді. Проте для покращення звучання оркестру В. Зуляк згодом дещо реорганізував колектив. Після реорганізації оркестр мав такий склад:

- сопілки – чотири;
- кларнети – два;
- баян – один;
- трембіти – дві;
- луска – одна;
- скрипки – дві;
- ліра – одна;
- басоля – одна;
- контрабас – один;
- бандури – три;
- цимбали – шість;
- бубон з тарілками – один;
- бугай – один.

Як бачимо помітно зменшилися сім'ї сопілок, скрипок, бандур, цимбалів – це дещо врівноважило оркестрові групи і поліпшило чистоту інтонації колективу. У складі оркестру налічувалося 26 виконавців.

У 1958 р. при Мельнице-Подільському районному будинку культури було створено міжколгоспний ансамбль пісні, музики і танцю “Надзбручанський”, до складу якого входили хор, танцювальна група і оркестр народних інструментів.

Очолив цей колектив В. Зуляк, керівником танцювальної групи був В. Фалейтеров. Ансамбль “Надзбручанський” виконував переважно обробки народного мелосу, зокрема подільські народні пісні і танці, а також твори українських композиторів. До них належали пісні:

- “Ой шляхами битими” Л. Ревуцького на слова В. Бичка,
- “В одній сім’ї” Є. Козака на слова В. Бичка,
- народні пісні в обробці А. Кос-Анатольського “Оре Семен, оре”, “Чабан”, “Журилася Настя”,
- танець “Матій” в обробці Б. Шейка
- та ін.

Згаданий ансамбль успішно виступав не тільки в Тернопільській, а й у Житомирській, Чернівецькій, Хмельницькій областях. У 1959 р. колектив дав 130 концертів. Творча діяльність ансамблю “Надзбручанський” тривала до 1960 р., пізніше його учасники стали керівниками колгоспної самодіяльності.

Після розпаду ансамблю пісні, музики і танцю “Надзбручанський” Мельнице-Подільський оркестр став самостійною художньою одиницею. Репертуар оркестру складали обробки українських народних пісень і танців, твори, перекладені з партитур для симфонічного оркестру й оркестру народних інструментів, твори вітчизняних класиків. Мельнице-Подільський оркестр виконував

- сюїту з балету “Хустка Довбуша” (“Коломийка”, “Менует”, “Дует”) А. Кос-Анатольського,
- “Тагілку” С. Людкевича,
- “Марину” Б. Алексєєнка,
- “Українську симфонію” невідомого автора XVIII ст.,
- сцену “В аулі” з “Кавказьких ескізів” А. Іполитова-Іванова.

Слід відмітити, що В. Зуляк разом із народними музичними майстрами П. Вонсулою, О. Возняком, Г. Каськуном, І. Шамлієм виготовляв інструменти для Мельнице-Подільського українського народного оркестру. За конструкцією майстра були виготовлені сім’я цимбалів (прима, альт, бас) і концертні цимбали, ліра, ладкова кобза, коза, трембіта, сурма, бугай.

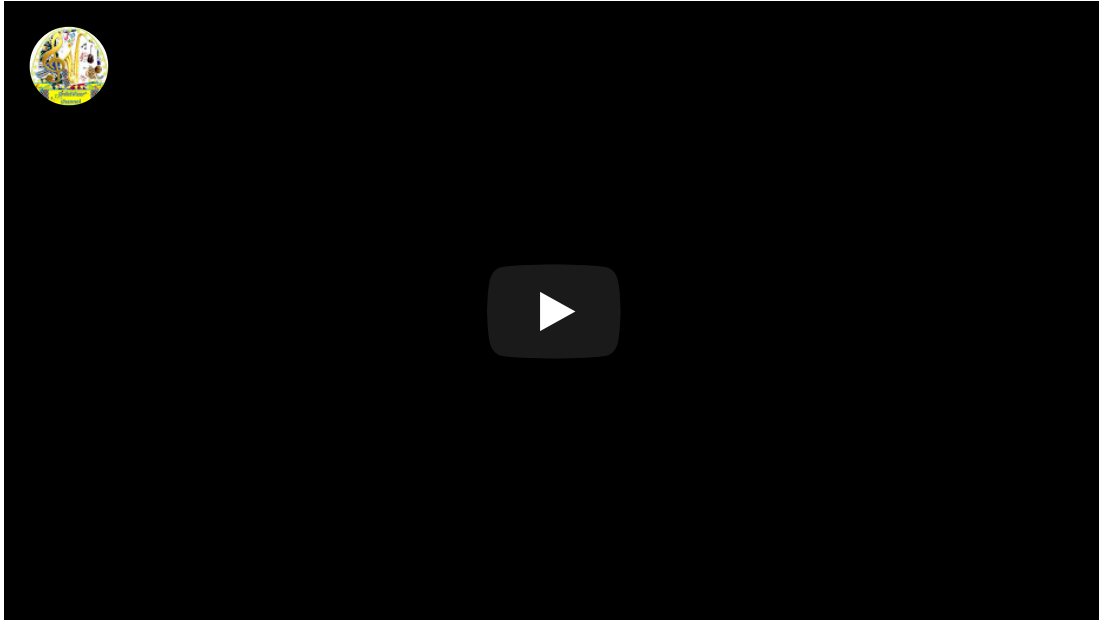
У 1959 р. за ініціативою В. Зуляка для задоволення потреб оркестру при Мельнице-Подільському будинку культури була створена **експериментальна музична майстерня**, яку у 1970-х рр. МХТ УРСР перетворило у виробничу, де над виготовленням українських народних інструментів працювало 17 майстрів.

У 1960 р. у зв’язку з підготовкою до Декади української літератури і мистецтва в Москві у складі оркестру знову сталися зміни. Творчі пошуки і практика показали, що потрібно дотримуватися певного

співвідношення рівноваги оркестрових груп.

Тому склад оркестру збільшився до 45 виконавців. Так, група скрипок налічувала до 10 інструментів, вона стала провідною, введено дві басоли і два контрабаси. Крім того, до складу оркестру увійшли дві відроджені сурми, два баяни, двоє литавр, стабілізувалася група сопілок (чотири інструменти), зменшилася кількість цимбалів.

З 1960-х рр. Мельнице-Подільський український оркестр народних інструментів проводив активну концертно-гастрольну діяльність. Його виступи проходили у Києві, Львові, Тернопільській, Хмельницькій, Житомирській, Чернівецькій, Одеській областях.

Концертні програми оркестру розпочиналися розповіддю про Надзбруччя, мешканців цього краю і про народні музичні інструменти, на яких грали артисти колективу. Виступи оркестру відзначалися різноманітністю концертних програм і високою виконавською майстерністю. Резонанс діяльності колективу був досить широким, оркестр швидко здобув визнання і любов численних шанувальників.

У 1962 р. при оркестрі було відкрито музичну студію, у якій готувалися молоді виконавці на народних інструментах (цимбалах, ладковій кобзі, бандурі, сопілці, сурмі, лірі, ударних). Робота в студії проводилася за програмою, виданою Центральним будинком народної творчості УРСР.

Крім індивідуальних занять із фаху вихованці студії вивчали елементарну теорію музики, сольфеджіо і грали в оркестрі студії. Термін навчання в студії – 1 рік. Після завершення навчального року учнів студії переводили до великого оркестру.

Свідченням високої виконавської майстерності Мельнице-Подільського українського оркестру народних інструментів є його численні перемоги на обласних і республіканських конкурсах і фестивалях. Так, на початку 1960 р. на огляді-конкурсі художньої самодіяльності УРСР колективу було присуджено друге місце, його нагородили дипломом другого ступеня.

У цьому ж році оркестру було присвоєно почесне звання – “Самодіяльний народний оркестр”. У 1964 р. Мельнице-Подільський український оркестр народних інструментів отримав перше місце на обласному огляді-конкурсі, присвяченому 150-річчю від дня народження Т. Шевченка і нагороджений дипломом першого ступеня.

У 1967 р. Мельнице-Подільський український оркестр народних інструментів став переможцем заключного конкурсу Республіканського фестивалю самодіяльного мистецтва УРСР і був відзначений дипломом і срібною медаллю.

У 1968 р. в інструментальному складі оркестру відбулися деякі зміни. Склад оркестру збільшився до 57 виконавців. До складу колективу було введено сім'ю ладкових кобз (малі – п'ять, середні – дві, великі – одна) і двоє концертних цимбалів, які замінили сім'ю цих інструментів. Збільшилася кількість бандур

(вісім), скрипок (дванадцять), басолей (три), баянів (чотири), трембіт (три). Такі зміни сприяли врівноваженню оркестрових груп, розширенню їх діапазону, поліпшенню чистоти інтонації.

При оркестрі існували два ансамблі троїстих музик. До першого ансамблю входили скрипка, цимбали і басоля. Він був учасником концертів під час творчого звіту Української РСР у Москві і Ленінграді. Другий ансамбль троїстих музик складався із сопілки, бугая, решета. Також були інші ансамблі: скрипка і цимбали, тріо бандуристок і сільські музики – дві скрипки, сопілка, кларнет, цимбали, басоля, решето.

Репертуар Мельнице-Подільського українського оркестру народних інструментів відзначався жанрово-стильовою багатоманітністю. Основу репертуару колективу складали обробки народного мелосу. Серед них:

- “Віночок з українських народних пісень” А. Бобиря,
- “Подільська фантазія”,
- “Подільська весільна”, І. Вимера,
- “Сюїта на українські теми”,
- “Сюїта на теми румунських пісень”,
- “Концертна п’єса”,
- Полька “Рах-цях-цях” І. Міського,
- “Сюїта з українських народних пісень” Д. Пшеничного,
- “Румунська мелодія”, “Фантазія на теми пісень Поділля” Б. Шейка.

Чільне місце в репертуарі оркестру також займали перекладення класичних творів вітчизняних і зарубіжних композиторів:

- “Вступ”, “Козачок”, “Український танець” з опери “Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського,
- “Космочанка”, “Гротескна полька” з балету “Сойчине крило” А. Кос-Анатольського,
- “Увертюра” до п’єси Т. Шевченка “Назар Стодоля” П. Ніщинського,
- “Прелюд пам’яті Т. Шевченка” Я. Степового,
- “Полонез” М. Огінського, “Солодка мрія” П. Чайковського.

Поруч із цим до репертуару колективу входила низка вокальних творів, які виконувалися у супроводі оркестру. До них належать:

- “Стоїть дуб зелений” музика Г. Верьовки, слова народні, “Гуде вітер вельми в полі” музика М. Глінки, слова В. Забіли;
- “Через поле широке” музика Д. Задора, слова народні;
- “Садок вишневий коло хати” музика М. Лисенка, слова Т. Шевченка;
- “Пісня про рушник” музика П. Майбороди, слова А. Малишка;
- “Тернопільські коломийки” музика Б. Шейка, слова народні
- та ін.

Творча діяльність Мельнице-Подільського українського оркестру народних інструментів викликала зацікавленість широких кіл громадськості і вітчизняних діячів мистецтва. Художньому зростанню колективу сприяли творчі зустрічі з композиторами А. Кос-Анатольським, І. Вимером, І. Міським, Д. Пшеничним, музикознавцями Л. Носовим, Б. Шейком, О. Незовибатьком, художнім керівником та головним диригентом Державної заслуженої капели бандуристів УРСР народним артистом України О. Мінківським, видатним українським поетом М. Рильським.

Творча діяльність Мельнице-Подільського оркестру спричинила появу нових колективів українських народних інструментів. Згодом з’явилися оркестр в с. Брустури Івано-Франківської області, оркестр будинку культури Кіровоградського агрегатного заводу, Уманський оркестр.

Отже, Мельнице-Подільський український оркестр народних інструментів став експериментальною лабораторією з удосконалення українських народних інструментів, сприяв виникненню оркестрових груп та оволодінню різноманітним репертуаром.

Саме тут було зроблено цілий ряд новаторських знахідок у складі інструментів та формуванні оркестрових груп. Уперше введені сурми, сім’ї ладкових кобз і смичкових інструментів. Провідною

групою Мельнице-Подільського оркестру, на відміну від оркестру клубу “Металіст”, була група струнно-смичкових інструментів. Це значно збагатило технічні та художні можливості колективу.

Слід підкреслити, що творча діяльність Мельнице-Подільського українського оркестру народних інструментів мала свою специфіку, яка знайшла свій прояв в орієнтації на традиції регіону. Свідченням цього є використання у складі колективу традиційного музичного інструментарію, організація при оркестрі ансамблів троїстих музик, виконавський репертуар, в якому одне провідне місце посідають твори українських композиторів (І. Вимера, А. Кос-Анатольського, С. Людкевича, І. Міського, Д. Пшеничного) та обробки народного мелосу.

У кінці 1970-х рр. оркестр припинив свою творчу діяльність. Функціонувати продовжував лише ансамбль троїстих музик із двох скрипок, цимбалів, сопілки, кларнета, басолі і бубна.

[джерело](#)

[Article Source](#)

[Немає коментарів »](#) Теги: [Борщівський район](#), [Василь Зуляк](#), [Мельниця-Подільська](#), [оркестри народних інструментів](#)

Автор: [library](#)

Даний автор додав 2676 публікацій.

Залишити відповідь

	Ім'я (*)
	Mail (will not be published) (*)
	Сайт

☐	Я не робот	
reCAPTCHA		
Конфіденційність - Умови використання		
Submit Comment		

Інші публікації даної в категорії ‘Мистецькі колективи | Виконавці’

- [МОТА Володимир Несторович](#)
- [СОРОКА Марія Іванівна](#)
- [ПЛЕКАН Микола](#)
- [ДЛУГАШ Роман Онуфрійович](#)
- [СМАЧИЛО Степан Дмитрович](#)

- [ПЕРЛИНКА | зразковий аматорський обрядово-фольклорний ансамбль](#)
- [РУБЧАКОВА Катерина Андріївна](#)
- [ГАЙВОЧКА | зразковий аматорський обрядово-фольклорний ансамбль](#)
- [КУМОНЬКИ | Фольклорно-етнографічний ансамбль](#)
- [ОРОНОВСЬКИЙ Анатолій Ігорович](#)

Додати організацію

Логін:

Пароль:

☐ Пам'ятати мене

[Зареєструватись](#) | [Втратили свій пароль?](#)

Останні коментарі

- [23](#) до [Заліщицький РЕМ](#)
- [library](#) до [Відділ РАЦС Тернопільського обласного управління юстиції](#)
- Людмила до [Відділ РАЦС Тернопільського обласного управління юстиції](#)
- [Гермаківський дендропарк на Чортківщині: понад 200 років історії — Новини Тернополя](#) до [ГЕРМАКІВСЬКИЙ ДЕНДРОПАРК | Боршівський | Тернопільська область](#)
- Jan Kamola до [ДУДА Ігор Микитович](#)

Листопад 2019

Пн Вт Ср Чт Пт Сб Нд

[1](#) [2](#) [3](#)

4 5 6 7 8 9 10

11 12 13 14 15 16 17

18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30

[« Жов](#)

ТОУНБ

ТОУНБ

Статистика

bigmir)net	
хіти	215
відвідувачі	129
Всього	151619

Архів

- [2019](#)
- [2018](#)
- [2017](#)
- [2016](#)
- [2015](#)
- [2014](#)
- [2013](#)

- [2012](#)
- [2011](#)
- [2010](#)
- [2009](#)

© 2015-2019 [Тернопільщина](#)
Створено за сприяння [ТОУНБ](#).